

۶۴۵۵۳۶۴

به نام خداوندگار هنر

یادمانده های معماری سنتی شیرازکوه

محمد حسن جواهری

سرشناسه: جواهری، محمدحسن، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور: یادمانده‌های معماری سنتی فیروزکوه/ محمدحسن جواهری.
مشخصات نشر: تهران: بیهق کتاب، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری: ۶۸ ص.: مصور (بخشی رنگی).؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۴۱-۷۹-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: فارسی - انگلیسی.
موضوع: معماری بومی -- ایران -- فیروزکوه
موضوع: نقاشی ایرانی
رده بندی کنگ: ۱۳۹۴ ی۲۳ ج۹۵/۸۱۴۸۰
رده بندی دربی: ۷۲۰/۹۵۵۱۲
شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۰۱۱۰۱

انتشارات بیهق کتاب

یادمانده‌های معماری سنتی فیروزکوه
انتشارات بیهق کتاب

مؤلف، نقاش: محمد حسن جواهری
طراحی و صفحه آرایی: علی رحمانیان

مترجم آرش جواهری

چاپ: سیمرغ

صحافی تلاش

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۵ هزار تومان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۴۱-۷۹-۸

انتشارات: تهران - خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۴ طبقه اول واحد ۵

تلفن: ۱۲-۹۶۹۶۶۹۱۱ و ۹۶۹۹۹۲۸-۶۶۴

فروشگاه: خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۸۸ تلفن: ۶۶۴۰۵۹۳۰

مرکز پخش: شهرداری فیروزکوه

Web:beyhaghpublish.com

پیام مشترک شهردار و اعضای شورای شهر فیروزکوه

با سلام و ادب و احترام و درود بیکران به روح بلند و ملکوتی امام راحل بنیانگذار جمهوری اسلامی و همچنین شهدای صدر اسلام، بویژه شهدای جنگ.

همانطوریکه مستحضردید شهر فیروزکوه از توابع استان تهران به شمار می رود که در مبادی ورودی و خروجی استانهای تهران، مارندران و سمنان واقع شده و در فاصله ۱۲۰ کیلومتری از پایتخت کشور قرار دارد که بخاطر دارا بودن شرایط آب و هوای کوهستانی و همچنین قابلیت های متعدد و دارا بودن رویکرد گردشگری و توریستی در بین شهرهای منطقه و حتی استان بوده و در این زمینه شهرداری و شورای شهر فیروزکوه با مد نظر قرار دادن قدمت و پیشینه تاریخی شهر و شهرداری و مطرح بودن آن بعنوان یکی از قدیمی ترین شهرها در سطح کشور و به منظور معرفی و شناسایی توانمندیها، ظرفیت و پتانسیلهای موجود در زمینه های کشاورزی، صنعتی، فرهنگی، گردشگری و... جشن ۹۰ سالگی شهرداری را برگزار نموده است.

در این راستا و با هدف معرفی فضاها و یافت سنتی فیروزکوه و بمنظور حمایت از فرهنگ و هنر و هنرمندان با حمایت و همیاری ریاست شورای شهر جناب آقای نیرا سراج و اعضای محترم شورا، آقایان کرمانی باطنی، محمد درویش متولی، مهدی فخرآور، سید امین حسینی، جلال بنار، و محمد فاضل سریت زاده کتاب یادمانده های معماری سنتی فیروزکوه اثر استاد ارجمند محمد حسن واهری بمناسبت برگزاری نودمین سالگرد تاسیس شهرداری فیروزکوه به رشته تحریر درآمده و به چاپ رسیده است.

جعفر پرچ شهردار فیروزکوه

شالوده و آبشخور هویت هر ملتی در فرهنگ و هنر آن نهفته است. و باید سینه به سینه به نسل نو منتقل شود. در ادبیات عامه ی نیاکانمان داستانها و داستانهای شکل گرفته اند که فشرده تجربیات آنان در کشاکش روزگاران است، و هر کدام بار اخلاقی، اجتماعی، معرفتی غنی ای را بردوش می کشند. این هویت فولکلور اگر به نسل نو منتقل نشود؛ بی شک در یورش فرهنگهای بیگانه و ابسته خواهیم شد.

یکی از مهمترین شاخصه های هویتی، معماری سنتی ایران است. معماری کویری، معماری کوهستانی، معماری دینی، معماری شهری و... که از نظر شکل مصالح ساختمانی بسیار گوناگونند. فیروزکوه از معماری کوهستانی برخوردار بوده است. این شکل معماری که نیمی از خانه تن به کوه بسپارد و پشت برالبرز کنار هم بنشینند؛ بوی دوستی و همزیستی می پراکنند. نمونه آن کوچه آشتی کنان است؛ که قهر و دشمنی را در آن مجال زیست نیست. پشت بر کوه نشستن یعنی نه سرما را توان یورش است، نه گرما را و نه دشمن را.

مصالح سنگ و گل، پوچ در دسترس منطقه، که بار مالی سبکی را بدک می کشد؛ از ویژگی های مهم آن است. این مصالح با سوز و سرما و بوران گدوک دست و پنجه نرم می کند و سرپناه شیروانی ها مجال سیلی زدن طوفان و باد رابه خانه ها نمی دهد. تنگ چشمی پنجره ها، هر چند نور کمی را به خانه ها هدیه می کنند؛ اما جلو دار سرما و سوز برف است.

معماری ای که مردم ظرفیت همزیستی بسیاری پیدا می کنند. نمونه آن اینکه به هم اجازه می دهند؛ بام یکی، حیاط دیگری است. با هم با کوچه ها هم سطح شوند. این مفهوم یعنی دوستی، یعنی باهم بودن.

معماری ای که در هنگام حادثه و خطر نیازی به بلایان و غیره ندارد. حتی بایک صدای بم، همسایه ها رابه خود می خوانند و در حل مشکل یاور می شوند.

معماری ای که کندن کوه با آن فن آوری، دشواری نیست. ممکن بوده، خلاقیت و طراحی پویایی می طلبد که از شیب آن استفاده کنند و بالاخانه ها و بهارها، تراس ها و پله ها بسازند که مشرف به منظره شهری باشد.

کاش در نگاهداری آن سهیم باشیم. راستی پنجاه سال دیگر، نسل نو چگونه خواهند بود که نیاکانشان یعنی ما، چگونه، با چه معماری می زیستند؟ از کجا بداند که مردم باهم آشنا بودند؟ چرا آنان باهم بیگانه اند و هر کسی برای خود می زید؟ آنان حق دارند، در معماری سنتی کند و کاو کنند و پیشینه هویتی خویش را بجویند. باید دریابند که نیاکانشان چگونه با سختی روزگار می گذرانیدند؛ تا آنان به فن آوری های نو دست یابند.

در پایان از حمایت و پشتیبانی شهردار مردمی و فرهنگ دوست جناب آقای مهندس جعفر پرچ و اعضای محترم شورای شهر آقایان نیما سراج، مهدی فخرآور، محمد فاضل شریعت زاده، کریم علی باطبی، سید امین حسینی، جلال بنار، محمد درویش متولی و پیشکسوت نمایش فیروزکوه جناب آقای رامبد رفیعی را فراموش نمی کنیم.

این دفتر تلاش سه دهه، برای پژوهندگان و پیوندگان نسل نو است بویژه معماران آینده. باشد که ماهم سهم اندکی برای درج این هویت معماری داشته باشیم؛ تا سرزمینی سرافراز و ایمن و شاداب بسازیم.

محمد حسن جواهری تیرماه ۱۳۹۴